FIŞA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituţia de învăţământ superior	Universitatea Babeş-Bolyai, Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Teologie Greco-Catolică
1.3 Departamentul	Departamentul Blaj
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclul de studii	Licenţă
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Teologie greco-catolică pastorală (la Blaj) / Licențiat în teologie

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei				KT0040 **Teologie Spirituală**			
2.2 Titularul activităţilor de curs				Lect. univ. dr. pr. RUS Anton			
2.3 Titularul activităţilor de seminar				Lect. univ. dr. pr. RUS Anton			
2.4 Anul de studiu	II	2.5 Semestrul	II	2.6. Tipul de evaluare	C	2.7 Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităţilor didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învăţământ	56	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuţia fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie şi notiţe					28
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate şi pe teren					12
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii şi eseuri					14
Tutoriat					3
Examinări					4
Alte activităţi: identificarea devoţiunilor practicate în mediul greco-catolic românesc					12

3.7 Total ore studiu individual	69
3.8 Total ore pe semestru	125
3.9 Numărul de credite	5

4. Precondiţii (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	• Nu este cazul
4.2 de competenţe	• Nu este cazul

5. Condiţii (acolo unde este cazul)

5.1 De desfăşurare a cursului	• Prezenţa la prelegeri
5.2 De desfăşurare a seminarului/laboratorului	• Prezenţa şi intervenţiile la seminar, preluarea temei de seminar, elaborarea şi susţinerea seminarului, predarea la timpul stabilit

6. Competenţele specifice acumulate

Competenţe profesionale	În urma studierii acestei discipline, studentul trebuie să poată: • Să însuşească, să cunoască, să înţeleagă şi să utilizeze principiile, mijloacele, metodele, procedeele şi conceptele-limbajul-terminologia specifice Teologiei Spirituale; • Să explice, să interpreteze, să aplice şi să rezolve probleme din domeniul Teologiei Spirituale; • Să dezvolte o reflecţie critică şi constructivă în interiorul domeniului; • Să fie creativ şi inovativ în domeniul Teologiei Spirituale; • Să poată aborda la nivel de discuţii realităţile circumscrise Teologiei Spirituale; • Să sesizeze importanţa realităţii legăturii omului cu Dumnezeu; • Să poată prezenta realităţile, fenomenele şi expresiile manifestării vieţii spirituale; • Să cunoască bibliografia aferentă studiului Teologiei Spirituale.
Competenţe transversale	• Să poată integra competenţele profesionale dobândite în urma cursului cu elementele specifice celorlalte discipline sau chiar domenii de studii, în virtutea interdisciplinarităţii şi transdisciplinarităţii dintre acestea şi Teologia Spirituală; • Să înţeleagă modul cum celelalte confesiuni creştine sau religii necreştine percep importanţa vieţii religioase; • Să poată să gestioneze propria formare continuă personală şi profesională având ca punct de plecare cursul de Teologie Spirituală, dobândind autonomie şi responsabilitate în procesul de evaluare a datelor noi care vor apărea în domeniu; • În servicii alternative, absolvenţii acestui curs să poată fi cooptaţi în forme suplimentare de pregătire catehetică, activităţi ecumenice etc. • Iniţierea şi conducerea inovativă, creativă şi responsabilă a unor activităţi legate de domeniul spiritualităţii.

7. Obiectivele disciplinei (reieşind din grila competenţelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	• Obiectivul principal al disciplinei este acela de a prezenta studentului coordonatele fundamentale ale realităţii legăturii omului cu Dumnezeu. Cursul de Teologie Spirituală şi-a dobândit un loc stabil şi de o importanţă evidentă în cadrul cursurilor de la Facultăţile de Teologie în lumea universitară modernă, întrucât investigaţiile în lumea religioasă au permis identificarea unor norme şi principii comune derivate din experienţele diferiţilor maeştrii ai spiritului sau din experierile unor grupuri sau categorii religioase, care şi-au găsit un numitor comun ce a putut fi analizat şi determinat ca fiind valabil universal şi orientativ în parcurgerea căii spre desăvârşirea religioasă. Pe parcursul semestrului se vor preda normele sau legile care, ţinând cont de structura sufletească şi psihologică a omului, îi determină acestuia elementele peculiare de a iniţia şi menţine legătura antropologică cu Dumnezeu, dar se va intra şi în anumite aspecte concrete ale trăirii unor dogme şi virtuţi strâns conexate de chemarea la vocaţia universală la mântuire.
7.2 Obiectivele specifice	• Insuşirea, cunoaşterea, înţelegerea şi utilizarea terminologiei specifice Teologiei Spirituale; • Dezvoltarea unei reflecţii critice şi constructive în interiorul domeniului; • Capacitarea studentului la abordarea la nivel de discuţii a realităţilor circumscrise Teologiei Spirituale; • Sesizarea importanţei studiului şi realităţii vieţii spirituale în viaţa Bisericii şi în viaţa fiecărui om; • Cunoaşterea bibliografiei aferentă studiului Teologiei Spirituale; • Integrarea competenţelor profesionale dobândite de prezentul curs cu elementele specifice celorlalte discipline sau chiar domenii de studii, în virtutea interdisciplinarităţii şi transdisciplinarităţii dintre acestea şi Teologia Spirituală; • Înţelegerea modului cum celelalte confesiuni creştine sau religii necreştine percep importanţa vieţii religioase şi a legăturii cu Dumnezeu; • Capacitarea studentului în a răspunde în mod obiectiv interogativelor oamenilor timpului prezent referitoare la importanţa Spiritualităţii; • Învăţarea gestionării propriei formări continue personale şi profesionale având ca punct de plecare cursul de Teologie Spirituală, dobândind autonomie şi responsabilitate în procesul de evaluare a datelor noi care vor apărea în domeniu.

8. Conţinuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observaţii. Bibliografie
CURS 1: **Introducere. Izvoarele Teologiei Spirituale**. - izvoare comune: Scriptura, Tradiţia, Sf. Părinţi - literatura spirituală. Scrierile sfinţilor. Vieţile sfinţilor	Prelegere / expunere, prezentare, explicaţii, exemplificări.	**Bibl.:** ŠPIDLIK, I, pp. 25-55; BOUYER, pp. 17-38; PADOVESE, Luigi, *Introducere în teologia patristică,* trad. de Anton Rus, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2003, pp. 149-162 (*Părinţii Bisericii şi*

- curentele spiritualităţii creştine		*Spiritualitatea*).
CURS 2: **Viaţa spirituală şi Sfânta Treime.** - Spiritul, spirituală; - Hristos – viaţa în Hristos, imitarea lui Hristos; - Tatăl – viaţă îndumnezeirea	Prelegere	**Bibl.:** ŠPIDLIK, I, pp. 56-81; LOSSKY, pp. 73-94.
CURS 3: **Progresul în viaţa spirituală.** - a deveni „chipul lui Dumnezeu"; - treptele vieţii spirituale; - harul	Prelegere	**Bibl.:** ŠPIDLIK, I, pp. 82-115; LOSSKY, pp. 141-162; BOUYER, pp. 309-336.
CURS 4: Antropologie spirituală. - cunoaşterea de sine; - inima; - trupul	Prelegere	**Bib.:** ŠPIDLIK, I, pp. 116-154.
CURS 5: Cosmologie spirituală. - lumea şi Providenţa; - Răul şi Providenţa; - omul şi lumea	Prelegere	**Bibl.:** ŠPIDLIK, I, pp. 155-181.
CURS 6: Sociologia spirituală. - omul – fiinţă socială; - unitatea în Trupul lui Hristos; - datoriile omului în societate	Prelegere	**Bibl.:** ŠPIDLIK, I, pp. 182-208; LOSSKY, pp. 203-224.
CURS 7: Asceza creştină. - curăţirea de păcat; - pocăinţa	Prelegere	**Bibl.:** ŠPIDLIK, I, pp. 209-236; BOUYER, pp. 153-193; Rus Anton, *Asceza-consideratii introductive*, în "Vatra", Târgu-Mures, 2002, pp.147-150;
CURS 8: Monahismul răsăritean. - viaţa solitară; - fuga de lume; - castitatea	Prelegere	**Bibl.:** ŠPIDLIK, I, pp. 237-264; BOUYER, pp. 226-252; PADOVESE, Luigi, *Introducere în teologia patristică,* trad. de Anton Rus, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2003, pp. 158-162.
CURS 9: Lupta spirituală (curăţirea de patimi). - lupta contra demonilor; - cele opt gânduri; - patimile sufletului; - nepătimirea	Prelegere	**Bibl.:** ŠPIDLIK, I, pp. 265-314.
CURS 10: *Praxis*-ul pozitiv. - voia lui Dumnezeu; - cultivarea virtuţii; - iubirea	Prelegere	**Bibl.:** ŠPIDLIK, I, pp. 315-338.
CURS 11: Rugăciunea. - definiţie, necesitate, feluri; - rugăciunea neîncetată	e	**Bibl.:** ŠPIDLIK, I, pp. 339-358; BOUYER, pp. 75-128.
CURS 12: Mistica. Contemplaţia. Fenomene supranaturale / miraculoase. - natura, obiectul; - progresul în contemplaţie	e	**Bibl.:** ŠPIDLIK, I, pp. 359-382; BOUYER, pp. 340-359; Rus, Anton, *Experienţa mistică. Consideraţii teologice*, în "Studia Universitatis Babeş-Bolyai Theologia Catholica", nr. 3, 2002, pp.151-159;
CURS 13: Viaţa spirituală în Biserica Greco-Catolică din România. - caracteristici; - liturgică răsăriteană, pietate catolică	Prelegere	**Bibl.:** Rus, Anton, *Influenţa paradigmei devoţionale latine asupra religiozităţii populare greco-catolice (1918-1948)*, în "Annales Universitatis Apulensis. Series Historica", 6/I, 2002, pp. 219-225, text disponibil pe net.
CURS 14 Teologia Spirituală şi viaţa contemporană. - tradiţie şi contemporaneitate; - caracteristi spiritualităţii greco-catolice româneşti Concluzie, rezumat şi evaluare a cursului.	Prelegere	**Bibl.:**

<u>Bibliografie</u>

ŠPIDLIK, Tomáš, *Izvoarele Luminii. Tratat de spiritualitate,* Ed. Ars Longa, Iaşi, 1995, 564 p.; ediţia a II-a, Ed. Ars Longa, Iaşi, 2001, 563 p. <u>Manual pentru examen.</u>

ENĂŞOAE, Iosif, Lect. univ. dr. Pr., *Teologie Spirituală. Teme fundamentale,* Ed. Sapientia, Iaşi, 2008, 406 p., colecţia Teologie.

FODOR, Cristinel, Pr., *Cântare sfinţeniei. Manual de teologie spirituală,* Ed. Sapientia, Iaşi, 2007, 672 p, colecţia Teologie, pp. 17-567.

ŠPIDLIK, Tomáš, *Spiritualitatea Răsăritului Creştin,* vol. I. *Manual sistematic*, Ed. Deisis, Sibiu, 1997 [ŠPIDLIK, I]

ŠPIDLIK, Tomáš, *Spiritualitatea Răsăritului Creştin,* vol. II. Rugăciunea, Ed. Deisis, Sibiu, 1998. [ŠPIDLIK, II]

ŠPIDLIK, Tomáš, *Spiritualitatea Răsăritului Creştin,* vol. III. Monahismul, Ed. Deisis, Sibiu, 2000. [ŠPIDLIK, III]

LOSSKY, Vladimir, *Teologia mistică a Bisericii de Răsărit,* Ed. Anastasia, Bucureşti, 1998. [LOSSKY]

BOUYER, Louis, *Introduzione alla vita spirituale,* Ed. Borla, Roma, 1989 [BOUYER].

8.2 Seminar / laborator	**Metode de predare**	**Observaţii. Bibliografie**
S. 1: Prezentarea temelor, a modului de desfăşurare şi a metodologiei seminarului de *Pteologie*	Prezentare, explicaţii, aplicaţii,	Studentul se documentează şi lucrează independent

Spirituală. Indicarea principalelor repere bibliografice pentru fiecare temă. Viaţa spirituală în BRU: teme şi metodologie.	dezbateri, discuţii dirijate, discuţii în grupe, grupuri de lucru, discuţii libere, dialog, analize, studii de caz	
S. 2: Viaţa spirituală în BRU (sec. XVIII-XIX).	Prezentare şi dezbateri	**Bibl**.: Lucrări greco-catolice de spiritualitate; presa periodică religioasă greco-catolică.
S. 3. Viaţa spirituală în BRU (1900-1948).	Prezentare şi dezbateri	**Bibl**.: Lucrări greco-catolice de spiritualitate; presa periodică religioasă greco-catolică.
S. 4: Viaţa spirituală în BRU (1948-1989).	Prezentare şi dezbateri	**Bibl**.: Lucrări greco-catolice de spiritualitate; presa periodică religioasă greco-catolică.
S. 5: Viaţa spirituală în BRU (1989-2012).	Prezentare şi dezbateri	**Bibl**.: Lucrări greco-catolice de spiritualitate; presa periodică religioasă greco-catolică.
S. 6: Viaţa spirituală în BRU reflectată în ziarul «Unirea» de la Blaj (1898-1918).	Prezentare şi dezbateri	**Bibl**.: colecţia ziarului «Unirea» de la Blaj (1898-1900).
S. 7: Viaţa spirituală în BRU reflectată în ziarul «Unirea» de la Blaj (1918-1948).	Prezentare şi dezbateri	**Bibl**.: colecţia ziarului «Unirea» de la Blaj (aflată în biblioteca Dep. Blaj).
S. 8: Viaţa spirituală în BRU reflectată în revista «Cultura Creştină» de la Blaj (1911-1926; 1936-1948).	Prezentare şi dezbateri	**Bibl**.: colecţia revistei «Cultura Creştină» de la Blaj (aflată în biblioteca Dep. Blaj).
S. 9: Spiritualitatea asociaţiilor religioase din BRU (AGRU, ASTRU, Reuniunea Mariană etc.).	Prezentare şi dezbateri	**Bibl**.: *Credinţa în acţiune. O introducere în istoria Asociaţiei Generale a Românilor Uniţi A.G.R.U. (1929-1948)*, Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuş, 2009, p. 142*;* RUS, Anton**,** *Reuniunile mariane în Arhiepiscopia de Blaj (1900-1948)*, în Studia Universitatis Babes-Bolyai. Theologia Graeco-Catholica Varadiensis, an. LV, nr. 2, 2010, pp. 878-98; RUS, Anton, *Reuniunile Mariane în eparhiile greco-catolice româneşti (1900-1948)*, în Studia Universitatis Babes Bolyai. Theologia Catholica, an. LVI, nr. 1, 2011, pp. 29-41;
S. 10: Devoţiunea Rozariului în BRU (istoric, conţinut, practică, răspândire etc.).	Prezentare şi dezbateri	**Bibl**.: Rus Anton, *Devotiunea Rozarului in mediul religios greco-catolic românesc: între controversa rituală şi asumarea ca element ecleziologic*, în "Studia Universitatis Babeş-Bolyai. Theologia Catholica, 3, 2007, pp. 97-107;
S. 11: Devoţiunea Căii Crucii în BRU (istoric, conţinut, practică, răspândire etc.).	Prezentare şi dezbateri	**Bibl**.: În curs de identificare.
S. 12: Cultul Preasfintei Inimi a lui Isus în BRU (istoric, conţinut, practică, răspândire etc.).	Prezentare şi dezbateri	**Bibl**.: În curs de identificare.
S. 13: Cultul marian şi viaţa spirituală în BRU (istoric, conţinut, practică, răspândire etc.).	Prezentare şi dezbateri	**Bibl**.: În curs de identificare.
S. 14: Care spiritualitate pentru BRU? Concluzie, rezumat şi evaluare a seminarului.	Prezentare şi dezbateri	

Bibliografie

EVDOKIMOV, Paul, *Vârstele vieţii spirituale,* Cuvânt înainte şi traducere de Pr. Prof. Ion Buga, Ed. Christiana, Bucureşti, 1993.

LAROCHE, Michel Philippe, *Un singur trup. Aventura mistică a cuplului,* traducere şi adaptare de Constantin Jinga, Ed. Amarcord, Timişoara, 1995.

MITROFAN, Ioan, *Teologie Spirituală (Note de curs),* Blaj, 2003.

STĂNILOAE, Dumitru, *Ascetica şi Mistica Ortodoxă,* ed. îngrijită de Teolog Cornel Toma, Ed. Deisis, Alba Iulia, vol. I, *Ascetica*, vol. II. *Mistica*, 1993; altă ediţie: Ed. IBMBOR, 2002.

PADOVESE, Luigi, *Introducere în teologia patristică,* trad. de Anton Rus şi Cristian Rarău, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2003, pp. 149-162 (*Părinţii Bisericii şi Spiritualitatea*).

RUS, Anton, *Experienţa mistică. Consideraţii teologice*, în "Studia Universitatis Babeş-Bolyai Theologia Catholica", nr. 3, 2002, pp.151-159;

RUS, Anton, *Influenţa paradigmei devoţionale latine asupra religiozităţii populare greco-catolice (1918-1948)*, în "Annales Universitatis Apulensis. Series Historica", 6/I, 2002, pp.219-225, text disponibil pe: http://istorie.uab.ro/publicatii/colectia_auash/annales_6/27.pdf

RUS, Anton, *Devoţiunea Rozarului în mediul religios greco-catolic românesc: între controversa rituală şi asumarea ca element ecleziologic*, în "Studia Universitatis Babeş-Bolyai. Theologia Catholica, 3, 2007, pp. 97-107;

TISSOT, Joseph, Pr. *Viaţa interioară simplificată şi reaşezată pe temelia ei,* traducere de pr. Gheorghe Gh. Neamţiu (după ed. a VI-a a versiunii italiene *La vita interiore semplificata e richiamata al suo fondamento* apărută la Torino-Roma, 1942), Ed. Viaţa Creştină, Cluj-Napoca, 2007.

Marile tratate de spiritualitate catolice (Imitaţia lui Hristos, Alfons Maria de Liguori, Alfonso Rodriguez, Meister Eckhart, Grignon de Montfort, Ignaţiu de Loyola, Tereza de Avila, Ioan al Crucii, Tereza de Pruncul Isus etc.) şi răsăritene (Filocalia, Patericul, Nicolae Cabasila, Nicodim Aghioritul, Ioan de Kronstadt, Teofan Zăvorâtul etc.). Cărţi de rugăciuni, cărţi liturgice-de cult, cărţi de devoţiuni etc.

9. Coroborarea conţinuturilor disciplinei cu aşteptările reprezentanţilor comunităţii epistemice, asociaţiilor profesionale şi angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conţinuturile disciplinei sunt coroborate cu aşteptările comunităţii epistemice, asociaţiilor profesionale şi angajatori din domeniul programului.
- Conţinuturile disciplinei răspund exigenţelor parohiei, fişei postului de muncă din domeniul bisericesc, educativ, caritativ, catehetic sau formativ şi voluntariat.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Însuşirea conţinuturilor	Examen oral final	50 %
	Materialul din conţinutul căruia vor fi formulate întrebările de pe biletele de la examenul oral final de la sfârşit de semestru este: ŠPIDLIK, Tomáš, *Izvoarele Luminii. Tratat de spiritualitate,* Ed. Ars Longa, Iaşi, 1995, 564 p.; ediţia a II-a, Ed. Ars Longa, Iaşi, 2001, 563 p. Manualul se poate găsi în biblioteci instituţionale ori personale sau la librării.	Metoda Procedura examinării: - studentul care nu va avea nici măcar o prezenţă la cursuri nu va fi primit în examen. - intrarea la examen va fi în ordine alfabetică. - vor fi înăuntru întotdeauna cel puţin doi studenţi; odată cu ieşirea de la examen a unui student, un altul va intra, va extrage un bilet de examen, va avea la dispoziţie 10 minute pentru pregătirea răspunsului şi notarea ideilor pe o coală pregătită dinainte, şi 15 minute pentru răspunsul oral. - subiectul extras nu se poate schimba.	
10.5 Seminar/ laborator	Participarea activă la dezbateri şi Elaborarea lucrării scrise	Evaluarea participării active la dezbateri şi Evaluarea lucrării scrise	50 %
	Pentru a fi luată în considerare nota de la seminar este necesară obţinerea notei de trecere la examenul oral final de la sfârşit de semestru.	Prezentarea la examenul final este condiţionată de întocmirea elaboratului de seminar, pe temele propuse de titularul cursului, dar şi de predarea acestuia titularului de curs - în format electronic pe e-mail (antonrus18@yahoo.it) scris cu diacritice (ă, â, î, ţ, ş), - înainte de prezentarea la examenul final.	
10.6 Standard minim de performanţă			

- Însuşirea materialului de învăţat.
- Probarea dezvoltării competenţelor specifice acumulate (profesionale, transversale).
- Finalizarea lucrării de seminar.
- Obţinerea a minimum 5 puncte: 1 din oficiu, 4 puncte la curs + seminar.

Data completării — Semnătura titularului de curs — Semnătura titularului de seminar

01.10.2018

Data avizării în departament — Semnătura directorului de departament

01.10.2018